

УДК 636.7.09:616.995.132 (045)

ФЕДОРЕНКО Ірина, викладач

ВСП «Козелецький фаховий коледж ветеринарної медицини Білоцерківського аграрного національного університету»

irafedorenko7716@gmail.com

ДИРОФІЛЯРІОЗ – НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЗООАНТРОПОНОЗ

Анотація. Встановлено, що дирофіляріоз собак є досить поширеним паразитарним захворюванням собак, навіть у північних областях України. Так, за 8 місяців (серпень 2020 – березень 2021 рр.) у Зоокомплексі «Синий Їж» (м. Чернігів) було діагностовано дирофіляріоз у 34 собак. Смертність від хвороби становила 50 %.

За останні роки у великих містах та населених пунктах України спостерігається постійне збільшення чисельності собак і котів, що веде до погіршення епізоотичної та епідеміологічної ситуації щодо небезпечних паразитозів тварин і людей. За статистичними даними, серед усіх захворювань тварин та людей інвазійні хвороби займають четверте місце, а дирофіляріоз є найбільш поширеним та небезпечним антропоозом [1, 2]. В останні десятиліття спостерігається тенденція до зростання кількості випадків цього захворювання як у людей, так й у тварин, що можна пов'язати з відносним

потеплінням клімату в світі, яке веде до збільшення кількості комах – переносників філяріатозних інвазій.

Дирофіляріоз – паразитарне захворювання, що спричиняють гельмінти роду *Dirofilaria* класу *Nematoda* (лат. «*Diro, filum*» – «зла нитка»). Сприйнятливі до цього захворювання собаки, кішки, а також дикі м'ясоїдні (тхори, єноти тощо). Відомі випадки зараження людини [2], яке проходить тільки під час укусу кровосисних комах, особливо комарів.

В Україні, Росії, Білорусії у собак реєструють два різновиди дирофілярій:

- *D.immitis* – імаго цього виду паразитують у легеневих артеріях і правих відділах серця, спричинюючи серцево-легеневу форму захворювання (рис. 1);
- *D.repens* – дорослі особини цього виду паразитують у підшкірній клітковині і м'язах, спричинюючи шкірну форму хвороби (рис. 2).

Рис. 1. Дирофілярії у серці собаки

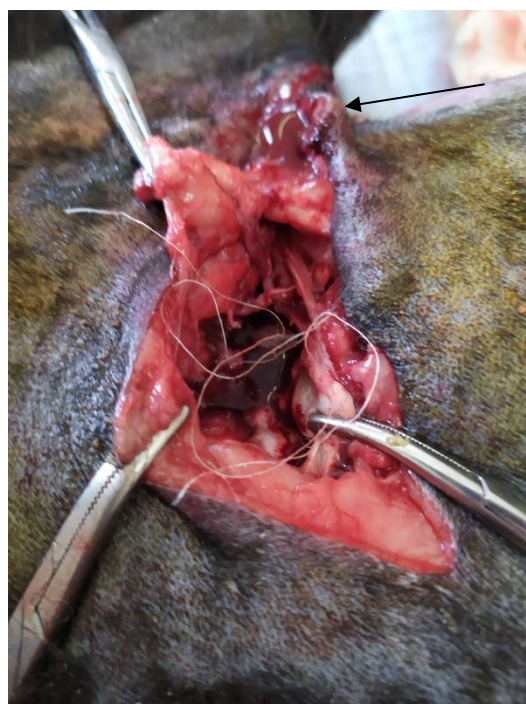

Рис. 2. Дирофілярії у підшкірній клітковині

Метою наших досліджень було вивчення поширення дирофіляріозу собак за даними реєстрації хворих у Зоокомплексі «Синий Їж» (м. Чернігів), а також клінічний прояв, методи лабораторного діагностування та прогноз за цього захворювання.

Результати досліджень. Кількість заражених собак дирофіляріозом загалом у м. Чернігові невідома, адже не ведеться облік безпритульних тварин та тварин, що проживають у селах, однак, за даними реєстрації захворювання в Зоокомплексі «Синий Їж» (м. Чернігів), під час проходження практики ми провели аналіз захворюваності на дирофіляріоз собак та його клінічний

перебіг. Так, з 14 серпня 2020 року по 1 квітня 2021 року було зареєстровано 34 випадки захворювання. Із них: 4 випадки закінчилися летально в клініці, 13 летальних випадків зареєстровано внаслідок недотримання рекомендацій щодо утримання після лікування, 17 випадків, яким надалі проводиться постійна профілактика (мілпразон/мілпро кожного місяця) та позитивне використання серцевих препаратів (Ветмедин/ Хартмедин/ Кардіошур). Таким чином, загальна смертність становила 50 % від зареєстрованих випадків (17 тварин з 34).

Ставлячи діагноз, завжди враховували проживання тварини в ендемічній зоні, або її відвідування під час польоту комарів (у регіонах, де є сезонність польоту комарів, найбільша кількість хворих виявляється в теплу пору року). За даними дослідників, у більшості заражених тварин симптоми відсутні, вони можуть залишатися асимптоматичними протягом місяців і навіть років.

Клінічно хвороба характеризувалася швидкою стомлюваністю собак і кашлем, втратою ваги і задишкою, в окремих собак реєстрували непритомність. За розвитку правошлуночкової серцевої недостатності – як правило виникали асцит, гідроторакс, набряки. Також виявляли дихальну недостатність, лихоманку, кровохаркання.

Для підтвердження діагнозу використовували реакцію на антиген, виявлення мікрофілярій, рентгенографію грудної клітки і ехокардіографію (ЕХО).

Зіставлення результатів цих досліджень необхідні для:

- ставлення діагнозу;
- диференціального діагностування;
- оцінювання тяжкості інвазії і ступеня серцево-легеневих порушень;
- визначення лікувальної тактики та прогнозу;
- оцінювання ефективності проведеної терапії.

Основними завданнями лікування дирофіляріозу собак є необхідність:

- поліпшити клінічний стан і прогноз;
- позбавити пацієнта від усіх стадій розвитку дирофілярій;
- не допустити/зменшити важкість тромбоемболічних ускладнень.

Найбільш важливими чинниками, що впливають на успіх лікування, є ступінь ураження серця і легень до лікування, кількість дорослих дирофілярій в організмі пацієнта та різке обмеження рухливості собаки.

Єдина правильна стратегія лікування – адюльтицидна терапія (від англ. *Adult* – «дорослий, зрілий») – це відносно швидке знищення дорослих особин дирофілярій за допомогою лікарських засобів. На сьогоднішній день єдиний препарат, який для цього рекомендований – меларсомін (Immiticide, Diroban).

Melarsomine dihydrochloride застосовують одноразово в дозі 2,5 мг/кг маси тіла. Через 1–3 міс. – повторне введення такої самої дози дворазово, з інтервалом 24 год, вводять внутрішньом'язово глибоко в поперекові м'язи.

У всіх випадках зараження проводили допоміжну терапію. За високої і дуже високої інтенсивності інвазії – хірургічна екстракція частини паразитів.

Для оцінювання ефективності терапії через 1 місяць після другої серії ін'єкцій меларсоміна проводили тест на мікрофілярії. Не раніше ніж через 6 місяців після другої серії ін'єкції проводили: тестування на антиген, повторний тест на мікрофілярії, рентгенографію, ЕХО (антигенемія може зберігатися протягом декількох місяців після загибелі паразитів).

Висновки

1. Дирофіляріоз собак є досить поширеним паразитарним захворюванням собак, навіть у північних областях України. Так, за 8 місяців (серпень 2020 – березень 2021 рр.) у Зоокомплексі «Синий Їж» (м. Чернігів) було діагностовано дирофіляріоз у 34 собак.

2. Лише ретельне дотримання рекомендацій з позиттивного лікування дозволяє зберегти життя пацієнтам. Смертність становила 50 % від зареєстрованих випадків. Прогноз є несприятливим.

Список використаної літератури

1. Соловійова Л. М. Епізоотологічний та клінічний прояв дирофіляріозу собак у м. Біла Церква // Наук. вісник Львівського націон. ун-ту ветер. медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. 2016. Т. 18, № 1 (65), Ч. 1. С. 168–172.

2. Клінічний випадок підшкірного дирофіляріозу правого стегна / Г. Б. Матейко, Н. П. Гуровська, Л. В. Верес [та ін.] // Український медичний часопис. 2014. № 6 (104). XI/XII. URL : <https://www.umj.com.ua/article/82187/klinichnij-vipadok-pidshkirnogo-dirofilyariozu-pravogo-stegna>.